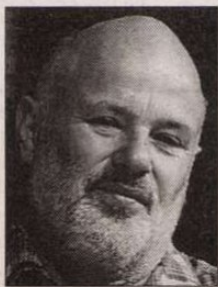

Lengyel László kitűnően jellemezte a miniszterelnök idei országértékelését (MH, febr. 9.). „Sikerült úgy szólnia hozzánk, hogy nem volt egyetlen eredeti, saját gondolata.” A diagnózisból a beteg halálára következett. Elkomorul, úrrá lesz rajta a gyász. Tragikus hősnek nevezi a halottat. „A legjobb színeket keverte ki a természet, amikor festette, s ki tudja, mikor lesz hozzá hasonlitos politikai tehetségünk.” Bukásától megrendül.

Nem rezgek együtt ezzel az értékeléssel. Akár vezethet még út felfelé Orbán jelenlegi mélypontjáról, akár nem, azt már most kimondhatjuk, hogy nem egy tragikus hős pályáját futja be. A tragikus hős nála hatalmasabb erőkkel szemben bukik el. Az istenekben megismerésül sorssal szemben, mint Oidipusz, a kizökkent, kibicsaklott idővel szemben, mint Hamlet, az erkölcsi világrenddel és halállal szemben, mint Don Juan. A tragikus hős még csak győzni sem akar, csupán az igazságot szeretné roppant erejét meghaladó elszántsággal napvilágra kényszeríteni. Rettenthetetlen és ronthatatlan jelleme viszi pusztulásba, amely egyben erkölcsi győzelem is.

Orbán viszont, ha már most lehanyatlak, saját elvtelen, törtető kisszerűségének az áldozata. Okosság, szervezőképesség, tak-

Orbán és a nagyság

EÖRSI ISTVÁN

„Nem rezgek együtt Lengyel László értékelésével. Akár vezethet még út felfelé Orbán jelenlegi mélypontjáról, akár nem, azt már most kimondhatjuk, hogy nem egy tragikus hős pályáját futja be.”

tikai érzék, slágfertigtség, szónoki erő, embertömegek meghódításának képessége: mindezeket az erényeket a magáénak mondhatja, és mindezek az erények részei a politikai tehetségnek, körülbelül úgy, ahogy közügyesség és jó szem nélkül senki sem lehet kiváló lencsecsiszoló. A lencsecsiszoló szakmai tehetségét nem befolyásolják esetleges jellemhibái vagy személyiségi zavarai. Valamely szakember akkor kiváló, ha rendelkezik a szakmájához szükséges adottságokkal, és ezeket maximuman kifejleszti magában. A politikus tehetségének viszont át kell hatnia teljes lényét. Ha kimondjuk Zrínyi vagy Széchenyi nevét, akkor mindenekelőtt egy összecszerélhetetlen személyiséget idézünk meg, akit igazságaival és tévedéseivel együtt szerves egésznek érzünk, útját belső törvények által meghatározottnak, őt magát pedig hibáival együtt monumentálisnak.

Orbán Viktor viszont esze, szervezőképessége, taktikai érzéke stb. ellenére csak egy machinátor, blöffkirály, aki családias és baráti érzelmait a legszívesebben finanszális gesztusokkal fejezi ki. Olyan ember, aki eszméit karrierszempontok parancsára cse-

rélgeti, és még a legordasabbaktól sem zárkózik el, ha előnyt remél tőlük. A hatalomban nem a felelősséget élvezi, hanem azt, hogy segítségével kivonhatja magát a felelősségre vonás alól. Még arra sem helyez súlyt, hogy valótlan állításain ne lásson át a tisztelt publikum. Ellenkezőleg, élvezi, hogy hatalmi helyzetében semmi sem árthat neki.

A természet Lengyel László szerint a legjobb színeket keverte ki abból a célból, hogy megalkossa Orbánt. Ugyanő azt is állítja, hogy „a magyar hit és öntudat legjobban 1914 nyarán virágzott.” E két abszurd állítás egy töről fakad. Hogyan tulajdonítható emelkedettség az olyan magyar hitnek és öntudatnak, amelyet Ady Endre gyűlölt és megvetett, és amelyből Babits Mihály sem kért? Hogyan lehet a természet szép színeiről beszélni egy olyan emberrel kapcsolatban, aki tíz év alatt kicserélte nemcsak minden fontos szavát, hanem még az arcvonásait, a mosolyát is? Valamely tömeg vagy politikus értékmérője nem a közvetlen siker, hanem az, hogy magatartásának tartalmait igazolja vagy felőrli-e az idő. Én nem merném teljes bizonyossággal állítani, hogy Orbán temetésre kész állapotban leledzik, abban viszont biztos vagyok, hogy régóta nem társulhat sorsához megrendülés és tragédia. Most már akkor is percemberke maradna, ha kimondhatatlan bánatomra még egy ideig megőrizné hatalmát.